

NOWOCZESNY WYMIAR EDUKACJI

**Mobilność kadry edukacji szkolnej
w ramach programu Erasmus+**

Scenariusze lekcji:
język polski
język angielski
biologia

**SAMORZĄDOWY OŚRODEK
DORADZTWA METODYCZNEGO
I DOSKONALENIA NAUCZYCIELI
w Kielcach**

Koleżanki i Koledzy Nauczyciele,

przedstawiamy autorskie scenariusze zajęć, ćwiczenia i pomysły lekcji stworzonych w wyniku doświadczeń nauczycieli kilku kieleckich szkół uczestniczących w zagranicznych kursach metodycznych jako efekt realizowanych projektów akcji KA1 programu Erasmus + w latach 2017-2019.

Materiały poniższe łączą nowatorskie tendencje stosowane w metodyce zagranicznej z najlepszymi tradycjami polskiej dydaktyki. Są one przykładami ciekawych lekcji z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, elementów nauczania międzyprzedmiotowego, CLIL, edukacji językowej w przestrzeni muzealnej.

Mamy nadzieję, że biuletyn będzie w całości przydatny do wykorzystywania w praktyce szkolnej lub może się stać inspiracją w przygotowaniu ciekawych dla Państwa uczniów lekcji.

Tamara Hachulska

*Doradca metodyczny w zakresie języka angielskiego
w Samorządowym Ośrodku Doradztwa Metodycznego
i Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach*

SCENARIUSZ LEKCJI JĘZYKA POLSKIEGO (numer 1)

Temat: „Czcij ojca swego...”? – analiza konfliktu dramatycznego w tragedii W. Szekspira *Król Lear*.

Scenariusz zajęć powstał w wyniku doświadczeń zebranych podczas kursu „Drama in the Secondary Classroom and Theatre Studies” w Southampton (Wielka Brytania). Autorka scenariusza jest nauczycielką języka polskiego, uczestnikiem projektu Erasmus + „Żerom w Europie, Europa w Żeromie”, realizowanego przez I LO im. S. Żeromskiego w Kielcach.

Lekcja otwarta: I LO im. S. Żeromskiego w Kielcach

Autor scenariusza i prowadzący zajęcia: Lilla Winiarska-Mancini.

Klasa: I

Czas trwania: dwie jednostki lekcyjne.

Cele główne:

- poszerzenie wiadomości na temat teatru elżbietańskiego i twórczości W. Szekspira,
- zwrócenie uwagi na psychologiczne motywacje działań bohaterów tragedii,
- rozwijanie umiejętności analizy tekstu literackiego w wersji oryginalnej i w przekładzie.

Cele szczegółowe – uczeń:

- dyskutuje problem zła w dramacie *Król Lir* W. Szekspira,
- wykazuje uniwersalizm zjawisk – bezdomność, wygnanie, samotność,
- przedstawia charakterystyczne cechy dramatu szekspirowskiego,
- porównuje tekst literacki w wersji oryginalnej z przekładem,
- kreuje rzeczywistość sceniczną w oparciu o tragedię Szekspira,
- wyraża stany psychiczne i uzewnętrznić uczucia,
- współpracuje w grupie.

Metody pracy:

- werbalne i niewerbalne sposoby wyrażania emocji (metoda dramy),
- rozwijanie koncentracji, ekspresji, mimiki, operowania ciałem,
- analiza i inscenizacja wybranych scen z *Króla Lira* W. Szekspira,
- wykład aktywizujący uczniów.

Formy pracy:

- praca w grupach,
- praca z całą klasą.

Środki dydaktyczne:

strony internetowe (teatr „The Globe”), wybór scen z tragedii w przekładzie S. Barańczaka - Akt I Sc. 1 (fr.), Akt I Sc. 4 (fr.), Akt II Sc. 4 (fr.), Akt III Sc. 2 (fr.), Akt. III Sc. 4 (fr.).

Przebieg lekcji

1. Część wstępna:

- przypomnienie informacji o teatrze szekspirowskim,
- krótkie streszczenie tragedii *Król Lir* W. Szekspira.

2. Wprowadzenie:

- analiza językowa fragmentu dramatu (Akt III, Sc. 2 – monolog Lira) w wersji oryginalnej i w przekładzie,
- analiza treści wybranych scen dramatu (nauczyciel pyta o emocje bohaterów i ich motywacje),
- wskazanie ponadczasowości postaw i zjawisk opisanych w utworze,
- krótka informacja o dramacie jako metodzie pedagogicznej.

3. Część zasadnicza:

- kreacja rzeczywistości scenicznej – wchodzenie w role poszczególnych bohaterów tragedii,
- werbalne i niewerbalne sposoby wyrażania emocji towarzyszących bohaterom dramatu,
- praca z wybranymi scenami dramatu Szekspira - podział klasy na 5 grup,
- przygotowanie interpretacji głosowej tekstu,
- opracowywanie ruchu scenicznego.

4. Podsumowanie:

- inscenizacja fragmentów dramatu,
- omówienie inscenizacji przez nauczyciela,
- wskazanie mocnych i słabych stron przedstawienia,
- autoewaluacja pracy uczniów,
- trudności związane z inscenizacją, współpracą w grupie.

SCENARIUSZ LEKCJI JĘZYKA POLSKIEGO (numer 2)

Temat: Przeżyj to sam, czyli z pomocą dramy o Biblii

Scenariusz zajęć powstał w wyniku doświadczeń zebranych m.in. podczas kursu: „Course for European teachers of drama” w Southampton (Wielka Brytania). Autor scenariusza jest nauczycielem języka polskiego, uczestnikiem projektu „Aktywna szkoła – Aktywny nauczyciel - Aktywny uczeń”, realizowanego przez VII LO im. J. Piłsudskiego w Kielcach.

Autor scenariusza: Tomasz Wydra.

Klasa: I

Czas trwania: jedna jednostka lekcyjna

Cele główne:

- zapoznanie z formą przypowieści ewangelicznej,
- ćwiczenie umiejętności analizy tekstu,
- wdrażanie do pracy w zespole,
- aktywizowanie do udziału w lekcji.

Cele szczegółowe - uczeń:

- odtwarza z pamięci treść przypowieści,
- odczytuje znaczenie przypowieści,
- wyjaśnia, czym jest przypowieść,
- odczytuje zachowania, uczucia bohaterów przywołanej przypowieści,
- wyraża własne uczucia, refleksje również za pomocą mowy ciała.

Metody pracy:

- drama,
- ćwiczenia w analizie tekstu.

Środki dydaktyczne:

- tekst przypowieści o robotnikach w winnicy – Biblia: Ewangelia św. Mateusza 20, 1-16.

Przebieg lekcji:

1. Przeczytanie przypowieści z podziałem tekstu na fragmenty odnoszące się do bohaterów tekstu (gospodarz, robotnicy zatrudnieni wczesnym rankiem, robotnicy zatrudnieni o dziewiątej, robotnicy zatrudnieni w południe, robotnicy zatrudnieni około piętnastej, robotnicy zatrudnieni o siedemnastej, zarządca, narrator).
2. Odczytanie i zapisanie emocji i refleksji bohaterów przypowieści (np. gospodarz jest pracowity, bo wyszedł wczesnym rankiem na pole, jest zatroskany o swoją winnicę).
3. Odegranie sytuacji biblijnej (w wersji z narratorem lub w opcji, w której bohaterowie wypowiadają treści nazwane przez narratora).
4. Wymiana wrażeń i spostrzeżeń związanych z przypowieścią (np. zdziwienie postępowaniem gospodarza, bezczynność robotników).
5. Zanotowanie najważniejszych informacji dotyczących odczytania przypowieści (dwie warstwy opowieści; brak elementów dookreślających czas i miejsce zdarzeń; realia z życia codziennego; charakterystyczne dla kultury Wschodu słownictwo; problematyka religijna).

SCENARIUSZ LEKCJI JĘZYKA ANGIELSKIEGO (numer 1)

Temat: *CLIL w muzeum*

Scenariusz zajęć na temat „CLIL w muzeum” powstał w wyniku doświadczeń po odbytych kursie metodycznym „Outdoor Education – Involve Students in Outdoor Learning Experiences” w Portugalii. Autorem scenariusza jest nauczycielka języka angielskiego, uczestnik projektu Erasmus+ Akcja KA1 „Żerom w Europie, Europa w Żeromie”, realizowanego w I Liceum Ogólnokształcącym im. S. Żeromskiego w Kielcach w latach 2017-2018.

Lekcja otwarta: Muzeum Historii Kielc

Autorka scenariusza, prowadząca zajęcia: Agnieszka Pakuła.

Klasa: I (poziom B1)

Czas trwania: dwie jednostki lekcyjne.

Cele główne:

- zapoznanie ze stałą wystawą historyczną *Z dziejów Kielc*,
- poszerzenie wiedzy na temat historii miasta Kielce od powstania miasta po XX w.,
- poszerzenie słownictwa w języku angielskim,
- ćwiczenie umiejętności językowych (język angielski): pisania, rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstu czytanego,
- zdobycie praktycznych umiejętności obsługi dawnych urządzeń,
- ćwiczenie umiejętności poszukiwania informacji w Internecie przy użyciu kodów QR,
- kształtowanie umiejętności korzystania online ze słownika języka angielskiego.

Cele szczegółowe - uczeń:

- wykazuje się wiedzą teoretyczną na temat wybranych elementów historii Kielc od powstania miasta po XX w.,
- nazwa niektóre eksponaty wystawy w języku angielskim,
- nazwa kluczowe elementy legendy o powstaniu Kielc w języku angielskim,
- opisuje obraz *Rodzina malarza – lekcja geografii* J. Szermentowskiego w języku angielskim,
- dostrzega w obrazie treści ideowe – symbol elementów,
- korzysta z dawnych urządzeń: maszyna do pisania, waga szalkowa,
- korzysta z kodów QR oraz z internetowego słownika i encyklopedii,
- przedstawia wyniki własnych poszukiwań.

Metody pracy:

- prelekcja,
- pogadanka,
- zwiedzanie ekspozycji – praca z eksponatami,
- praca w parach,
- samodzielna praca z kartami edukacyjnymi,
- praca z internetowym słownikiem i encyklopedią -zajęcia praktyczne.

Formy pracy: praca w grupach i parach.

Środki dydaktyczne:

- eksponaty muzealne,
- karty edukacyjne,
- kod QR,
- strony internetowe:

<http://encyclopedia2.thefreedictionary.com/J%C3%B3zef+Szermentowski>;

<https://en.pons.com/translate>

Przebieg lekcji

1. Część wstępna:

- krótka prelekcja w języku angielskim na temat wystawy *Z dziejów Kielc* (poinformowanie uczniów o ramie czasowej i grupach tematycznych wystawy).

2. Wprowadzenie:

- pogadanka w języku angielskim wprowadzająca temat legendy o powstaniu Kielc (nauczyciel pyta uczniów, jakie postacie i miejsca kojarzą im się z powstaniem miasta),
- uczniowie dostają teczek z kartami pracy (załącznik).

3. Część zasadnicza:

- wypełnianie kart pracy,
- w pierwszej sali (sali żółtej) uczniowie słuchają legendy o powstaniu Kielc w języku angielskim w poszukiwaniu ukrytych w wykreślanie siedmiu słów związanych z tą opowieścią,
- uczniowie dostają 30 minut na pracę w parach nad pozostałymi zadaniami, które znajdują się w kartach pracy, samodzielnie przechodzą do kolejnych sal (zielonej, szarej i czerwonej),
- po wykonaniu zadań każdy zespół oddaje swoją kartę nauczycielowi.

4. Podsumowanie (druga jednostka lekcyjna):

- omówienie zadań z uczniami,
- wyłonienie i nagrodzenie zespołu, który uzyskał najlepszy wynik,
- ewaluacja (uczniowie uzupełniają kartki ewaluacyjne).

ZAŁĄCZNIKI:

Karta pracy w Muzeum Historii Kielc zawierająca teksty w języku angielskim i polskim na temat legendy o powstaniu Kielc oraz ćwiczenia z użyciem kodu QR.

The legend of the founding of Kielce

There exists many legends surrounding the origin of Kielce City. The most popular one is connected with the figure of Prince Mieszko, the son of Boleslaus the Brave.

Over 900 years ago the vast majority of actual area of the Kielce City was covered by wide forests surrounding The Holy Cross Mountains. The wilderness attracting many daredevils and hunters. According to tradition transmitted orally the young Prince Mieszko once hunted in the forest. While chasing a wild animal he separated from his companions and got lost. Exhausted from finding the way back, he decided to spend the night in the wilderness. He dreamt that he was attacked by brigands who wanted to pour **poison** into his mouth. Our would-be monarch probably lost the battle with much stronger opponent. He almost lost all strength and breath, when suddenly he saw **Saint Adalbert** in his dream vision. The saint raised his crosier and drew on the ground a winding line which turned miraculously into a **stream**. He drank the water and suddenly experienced a feeling of supernatural power which woke him up. At that time the figure of the Saint had vanished. The prince saw a spring nearby. The water was as clear and tasty as it was in his dream. Mieszko recovered his strength and quickly found his companions. When he was leaving the clearing, he noticed the huge white **tusks** of an unknown animal, perhaps a **boar**. The prince announced he would build a town with a church in that place. Soon St Adalbert's Church was erected in the clearing, the stream whose water returned strength to Mieszko was called Silnica ('Strong Water'), while the name of the settlement was Kielce, to commemorate the mysterious tusks ('kiel' in Polish).

Other legends claim that the town owes its name to the founder, belonging to the noble family of Kielcz. Some derive the name Kielce from the Celts, who stayed in this area during their wandering around Europe. There exists also a hypothesis that in Old Polish the word reflected the jobs of people who used to live here and who were busy making **mud huts**, or, according to another theory, making iron tips for arrows and spears. Some even connect Kielce with the production of **tar**, which in our ancestors' dialect was called 'pkiel', while 'pkielce' simply meant a settlement of tar makers. This is what the legends say.

What can be said with certainty is that at the beginning of the 11th century the Kielce area was inhabited by hunters and beekeepers, who bartered the fruit of their work for seed grain with the community of nearby Nida river valley. That marketplace was established at the southern edge of the Fir Forest and allowed the settlement to develop.

Archaeologists, in turn, confirm the existence of the settlement in the first half of the 9th century.

Legenda o powstaniu Kielc

Najbardziej chyba popularna legenda o powstaniu Kielc wiąże się z Mieszkiem, synem Bolesława Śmiałego.

Przed ponad 900 laty w miejscu, gdzie dziś leży stolica województwa świętokrzyskiego były nieprzebrane, pełne zwierzyny lasy, które przyciągały myśliwych. Polował tu także Mieszko. Kiedy w pogoni za zwierzyną zgubił swoich kompanów, wyjechał na nieznaną polanę i strudzony, zasnął w trawie. Przyśniło mu się, iż został napadnięty przez zbójców, a ci usiłują

wlać mu do ust **truciznę**. Gdy zaczął już tracić siły, nagle objawił mu się **św. Wojciech**, uniósł pastorał i na ziemi nakreślił kręty szlak, który przemienił się w **strumień** wody. Mieszko obudził się, nieopodal ujrzał źródło. Woda w nim była smaczna, przejrzysta, taka jak we śnie. Poczul przyływ nowych sił i szybko odnalazł swój orszak. Odjeżdżając z polany Mieszko zauważył ogromne, białe **kły** nieznanego zwierza, być może **dzika**. Zapowiedział, że wybuduje tu gród z kościołem. Niedługo potem zbudowano w sercu puszczy osadę. Na polanie postawiono kościół pw. św. Wojciecha, a strumień z którego woda przywróciła księciu siły mianowano Silnicą. Osadę zaś nazwano Kielce - na pamiątkę znalezionych tajemniczych kłów.

Inne podania mówią iż swą nazwę miasto zawdzięcza imieniu założyciela, który być może należał do małopolskiego rodu Kielczów. Są i tacy, którzy wywodzą jej pochodzenie od narodu Celtów - zwanych inaczej Keltami, którzy w krainie świętokrzyskiej zatrzymali się podczas swej wędrówki po Europie. Zwolenników ma też hipoteza, zakładająca iż nazwa Kielce odzwierciedla pradawne zajęcia zamieszkujących tu ludzi, trudniących się kleczeniem **lepianek**, bądź według innych przypuszczeń, wyrobem żelaznych grotów do dzid i strzał. Są i tacy, którzy nazwę Kielce wywodzą od produkcji **smoły**. W języku przodków smoła zwała się "pkieł" (rodzaj męski od słowa piekło), zaś "pkielce" była to po prostu osada smolarzy. Jak się okazuje nie można jednoznacznie ustalić pochodzenia nazwy Kielce. W legendy można wierzyć lub nie, dobrze jest jednak je znać.

MUSEUM OF THE HISTORY OF KIELCE

Participant names: .....

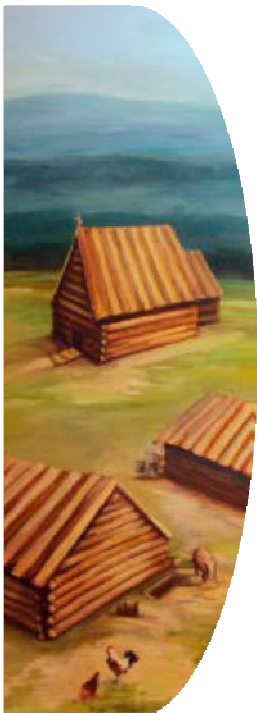
I. Early-medieval Kielce (yellow room)

Listen to the legend of the founding of Kielce and find the **seven** words in the table:

Wojciech ..... trucizna .....
strumień ..... kiel .....
dzik ..... lepianki .....
smoła .....

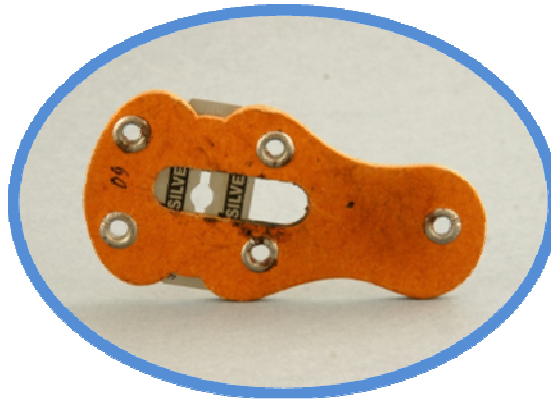

O	P	O	I	S	O	N	Y
E	M	U	H	U	N	T	O
V	U	T	U	S	K	A	S
A	D	A	L	B	E	R	T
N	H	A	T	O	P	W	R
I	U	M	B	A	R	I	E
S	T	E	A	R	O	L	A
H	S	T	O	N	E	D	M

**FIND THE MYSTERIOUS EXHIBITS
AND WRITE THEIR ENGLISH NAMES**

(yellow, green and red room)

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

WHAT OBJECT IS IT?

II. Kielce – the capital of province (green room)

Go to the green room. On the floor you will find a mysterious suitcase. Identify the object inside and answer the questions:

1. What is it?

.....

2. What is it made of?

.....

3. What is its size (how many cms)?

.....

QR CODE
Wygenerowano na www.qr-online.pl

The Painter's Family – Geography Lesson (1875) by J. Szermentowski (green room)

1. Use the **QR Code** (next page) to visit the website with Józef Szermentowski's biography. Read it and answer the following questions:

Where was Szermentowski born? .....

Where did he live? .....

What's the main subject of his paintings? .....

2. Look at Szermentowski's painting *The Painter's Family – Geography Lesson* and complete its description with the missing words:

The image depicts the author's family in a room with the view of Paris in the **b**..... His wife and mother of their children sits in an **a**..... and shows the map of Europe to the older boy. The younger son plays with a blue-white-and-red windmill. A dog lies faithfully beside its mistress while in the bottom **r**.....-hand corner of the picture there is a fallen toy soldier and its horse. Finally, on the wall **b**..... the woman you can spot the portrait of the man, who turns out to be the painter himself.

3. *The Painter's Family – Geography Lesson* is a symbolic painting with many references to the Polish history. What do you think the following symbolises?

the woman's black dress - .....

three colours of the windmill (what flag is it?) - .....

a fallen toy soldier - .....

4. Find and name the differences between the original painting and the image beneath:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

III. Guberniyal Kielce (green room)

1. At the tailor's workshop you will find some tools to make clothes. Count them and write the number of :

scissors - .....

buttons - .....

pins - .....

cotton reels - .....

2. Go to the school section. On one desk you will find a typewriter. Type "**Kielce moje miasto**" in English. Take the piece of paper with it with you.

3 On another desk you will find a weight. Put the cereals onto it. How much do they weigh?

.....

4. Find „Gazeta kielecka”. When was the first Kielce Newspaper published?

.....

IV. Kielce on its way to independence (yellow room)

1. Find the bathroom. Name the furniture/equipment inside:

B_ _ _

_O_ _ _T

T_ _ _L RACK

C_ B_ _ _ _

M_ _ _O_

B_ _ _ _

V_ _ _U_ C_ _ _ _ _R

2. Find the alarm clock. What time does it show?

.....

V. Kielce in the years of the Second Republic and during World War II (grey room)

1. Find the skis. They are made of wood. What are the ski poles made of? .....
2. What is Genowefa Zarychta wearing? .....
3. What was Żytnia Street called during World War II? .....

VI. Post-war Kielce (red room)

1. Find the motorcycle SHL M11. What is written on the left of its engine? .....
  2. What is “Frania”? .....
- How many “Francias” were produced in Kielce? .....
3. What building does the photo show? .....

4. Find the shopping list plate and translate products 23 and 27 into English:
23 - .....
27 - .....

THE END! Find your English teacher and give the set to her

SCENARIUSZ LEKCJI JĘZYKA ANGIELSKIEGO (numer 2)

Temat: Powtórzenie wiadomości z zakresu czasu Present Perfect Continuous.

Scenariusz zajęć powstał w wyniku doświadczeń zebranych podczas kursu „Effective Use of Technology in Teaching” w Scarborough (Wielka Brytania). Autorka scenariusza jest nauczycielką języka angielskiego, uczestnikiem projektu „Mobilność kadry edukacji szkolnej” – Doskonalenie kompetencji zawodowych nauczycieli IV LO w Kielcach gwarancją wysokiej jakości edukacji młodzieży (numer projektu: 2016-1-PL01-KA101-025345).

Autor scenariusza, prowadzący zajęcia: Mirosława Wojciechowska.

Klasa: 2 gimnazjum

Czas trwania: jedna jednostka lekcyjna.

Cele główne:

- powtórzenie wiadomości z zakresu czasu Present Perfect Continuous, konstrukcje czasownikowe z bezokolicznikiem i formą gerundialną, słownictwo – okazywanie uczuć,
- wykorzystanie nowoczesnych technologii,
- zachęcenie uczniów do wzięcia odpowiedzialności za własną naukę.

Cele szczegółowe – uczeń:

- tworzy i używa czasu Present Perfect Continuous,
- rozróżnia czasy Present Perfect Simple i Present Perfect Continuous,
- poprawnie używa konstrukcje czasownikowe z bezokolicznikami i formami gerundialnymi,
- opisuje stany emocjonalne i fizyczne reakcje organizmu na nie (ziewać, rumienić się, itp.),
- korzysta z aplikacji Plickers do udzielania odpowiedzi,
- korzysta z aplikacji Kahoot!,
- tworzyć własne zadania w aplikacji Kahoot!,
- odpowiedzialnie pracuje w domu – elementy lekcji odwróconej.

Metody pracy:

- lekcja odwrócona – filmy z powtórzeniem wiadomości na YouTube, które uczniowie oglądali w domu,
- aplikacja Plickers – sprawdzenie stopnia opanowania materiału w domu,
- grywalizacja – aplikacja Kahoot!.

Formy pracy:

- praca w domu przed zajęciami,
- praca z całą klasą.

Środki dydaktyczne:

- strony internetowe:
www.create.kahoot.it
www.plickers.com
- filmy na YouTube.com
<https://www.youtube.com/watch?v=kXiMDpQzHV0>
https://www.youtube.com/watch?v=SK_vaKuLwnw

Przebieg lekcji

1. Część wstępna:

Wykorzystanie aplikacji Plickers do sprawdzenia stopnia opanowania materiału w domu (filmy na YouTube). Uczniowie udzielają odpowiedzi na pytania (wyświetlane przez nauczyciela na tablicy) poprzez podniesienie i odpowiednie ustawienie kodu QR, który otrzymali od nauczyciela na początku roku szkolnego. Nauczyciel sprawdza odpowiedzi za pomocą swojego telefonu komórkowego z zainstalowaną aplikacją Plickers.

2. Wprowadzenie:

Omówienie wyników uczniów na teście Plickers i wyjaśnienie wątpliwości. Po zakończeniu testu nauczyciel wyświetla na tablicy poprawne odpowiedzi i wyniki uczniów. Odpowiada na pytania uczniów, rozwiewa ich wątpliwości.

3. Część zasadnicza: Grywalizacja

Przeprowadzenie przez uczniów 3 gier w aplikacji Kahoot!. Uczniowie wcześniej przygotowali gry samodzielnie w domu według wskazówek nauczyciela.

- Present Perfect Continuous & Present Perfect,
- Gerunds and Infinitives,
- Vocabulary Test *Showing feelings*.

Pozostali uczniowie grają w gry – na tablicy wyświetlane są pytania i opcje odpowiedzi. Uczniowie udzielają odpowiedzi używając swoich telefonów komórkowych. Po każdym pytaniu pojawiają się prawidłowe odpowiedzi, które nauczyciel bądź prowadzący grę uczeń objaśnia na bieżąco.

4. Podsumowanie:

Ewaluacja pracy uczniów przez ich kolegów i nauczyciela.

SCENARIUSZ LEKCJI JĘZYKA ANGIELSKIEGO (numer 3)

Temat: *New technology*.

Scenariusz zajęć powstał w wyniku doświadczeń zebranych podczas kursu: „Wykorzystanie technologii IT w nauczaniu języka angielskiego” w Cardiff. Autorka scenariusza jest nauczycielką języka angielskiego, uczestniczką projektu „Aktywna szkoła – Aktywny nauczyciel - Aktywny uczeń”, realizowanego przez VII LO im. J. Piłsudskiego w Kielcach.

Autorka scenariusza: Jolanta Cichosz.

Klasa: I

Czas trwania: dwie jednostki lekcyjne.

Cele główne:

- rozwijanie umiejętności swobodnego wypowiedzania się na temat *New technology*,
- poszerzenie słownictwa dotyczącego zalet i wad wykorzystania nowej technologii przez młodzież, w tym: sieci Internet, telefonii komórkowej,
- rozwijanie umiejętności wykorzystania nowych technologii np.: aplikacji *Voicethread* do nagrywania uczniowskich wypowiedzi, które podlegają korekcji wymowy (samodzielnie lub wraz z nauczycielem).

Cele szczegółowe – uczeń:

- dyskutuje problem *nowe technologie wyzwaniem dla naszego pokolenia*,
- wykazuje umiejętność posługiwania się aplikacją *Voicethread*,
- przedstawia zalety i wady nowych technologii w odniesieniu do młodzieży,
- swobodnie wypowiada się po wykonaniu wielokrotnego odtwarzania tekstu, który jest zapisany w formie cyfrowej,
- koryguje swoje błędy w wypowiedzi,
- odpowiedzialnie współpracuje w grupie.

Metody pracy:

- rozwijanie koncentracji, ekspresji,
- analiza i inscenizacja nagranych wypowiedzi,
- ćwiczenia aktywizujące uczniów.

Formy pracy:

- praca w grupach,
- praca z całą klasą.

Środki dydaktyczne: smartfon, Internet, słuchawki, laptop.

Przebieg lekcji

1. Część wstępna:

- przypomnienie słownictwa w zakresie *Computer Collocations*,
- krótkie wyjaśnienie dotyczące specyfiki terminologii technicznej.

2. Wprowadzenie:

- analiza językowa fragmentu dialogu *Computers – E-mail and the Internet*,
- analiza dotycząca *aktualnych wyzwań w zakresie nowych technologii* (nauczyciel pyta o zalety i wady),
- wskazanie zjawisk stanowiących zagrożenie w cyberprzestrzeni,
- krótka informacja o instalacji *Voicethread* na uczniowskich smartfonach, jako metodzie pedagogicznej.

3. Część zasadnicza:

- przygotowanie się uczniów do nagrywania własnych wypowiedzi dotyczących aktualnych wyzwań w zakresie nowych technologii dla młodego pokolenia - podział klasy na dwuosobowe grupy,
- wielokrotne nagrywanie i odtwarzanie przez uczniów własnych wypowiedzi,
- wysyłanie nagrania przez ucznia do nauczyciela – wersji najlepszej (przesyłanie z uczniowskiego smartfona tylko linka (do nagrania) na email nauczyciela,
- uczeń otrzymuje komentarze na email na smartfonie od nauczyciela w zakresie poprawy wypowiedzi (nauczyciel odsłuchuje nagrania np.: w słuchawkach),
- praca nauczyciela z wybranymi uczniami celem usprawnienia nagrywania wypowiedzi.

4. Podsumowanie:

- inscenizacja fragmentów nagrania głosowego uczniów na smartfonach,
- omówienie błędów w wypowiedziach przez nauczyciela - wskazanie mocnych i słabych stron wypowiedzi,
- autoewaluacja pracy uczniów - trudności związane z nagrywaniem, płynnością wypowiedzi, w tym błędami wymowy, współpracą w grupie, itp.

SCENARIUSZ LEKCJI JEZYKA HISZPAŃSKIEGO

Temat: „Ustawy antysemityczne w Niemczech w latach 1933-1939. Formy wyrażania zakazu w języku hiszpańskim”.

Scenariusz zajęć powstał w wyniku doświadczeń zebranych podczas kursu metodycznego w Hiszpanii. Autorka scenariusza jest nauczycielką języka hiszpańskiego i angielskiego, uczestniczką projektu „Żerom w Europie, Europa w Żeromie”, realizowanego przez I Liceum Ogólnokształcące im. S. Żeromskiego w Kielcach.

Autorka scenariusza: Małgorzata Sobieraj.

Klasa: I

Czas trwania: dwie jednostki lekcyjne.

Cele główne:

- przedstawienie sposobów wyrażania zakazu w języku hiszpańskim,
- zapoznanie z systemem legislacyjnym nazistowskich Niemiec wprowadzającym ograniczanie praw obywatelom pochodzenia żydowskiego,
- rozbudzanie wrażliwości społecznej,
- kształtowanie poczucia sprawiedliwości,
- zaszczepianie umiejętności dokonywania właściwych wyborów zgodnych z kodeksem moralnym.

Cele szczegółowe - uczeń:

- analizuje zakazy dotyczące ludności żydowskiej i znajdować ich logiczne uzasadnienie,
- wykazuje wpływ ideologii na zapisy legislacyjne,
- dostrzega zagrożenia wypływające z nacjonalizmu,
- posługuje się określoną terminologią,
- rozpoznaje sposoby wyrażania zakazu w języku hiszpańskim.

Przebieg lekcji:

- uczniowie charakteryzują wybrany zakaz poprzez przedstawienie jego graficznego obrazu,
- uczniowie charakteryzują główne ograniczenia wolności obywatelskich narodu żydowskiego w III Rzeszy,
- uczniowie formułują zakazy w języku hiszpańskim, wykorzystując odpowiednie struktury gramatyczne,
- uczniowie wyodrębniają słownictwo związane z tematem.

REFLEKSJE METODYCZNE

Temat: Mobilne lekcje języków obcych

Refleksje powstały w wyniku doświadczeń zebranych podczas kursu metodycznego w Wielkiej Brytanii. Autorka jest nauczycielką języka angielskiego, uczestniczką projektu Erasmus + „Żerom w Europie, Europa w Żeromie”, realizowanego przez I LO im. S. Żeromskiego w Kielcach.

Autor: Anna Plachimowicz-Cynkier.

Obserwuję szkolną rzeczywistość i widzę, jak bardzo nas nauczycieli zaskoczył XXI wiek. Przywiązaliśmy się do kredy i tablicy, możemy liczyć na podręczniki. Mimo, iż wielu z nas nie szczędzi wysiłku ani czasu, by przygotować interesujące materiały dodatkowe, często okazuje się, że materiały te fascynują tylko nas, nauczycieli. Coś tu nie gra.

Nasi uczniowie, urodzeni już w nowym milenium, przyzwyczajeni są do innego odbioru świata i innego zdobywania wiedzy. Niewielu młodych ludzi sięga dziś po papierowe encyklopedie czy słowniki, by odpowiedzieć na nurtujące ich pytania. Dla młodych ludzi najważniejszym źródłem wiedzy, poza kolegą/koleżanką, jest Internet. Liczy się dostępność,

łatwość i czas jaki mija od zadania pytania do uzyskania odpowiedzi. Mam wrażenie, że „komórki” wrosły w przestrzeń każdej klasy, są obecne na ławkach lub skrzętnie pod nimi skrywane. Połączony z siecią telefon komórkowy to narzędzie, z którym można walczyć, ale przecież można je ujarzmić i wykorzystać do celów dydaktycznych.

Prosty trik. Weźmy to, bez czego uczniowie nie mogą się obyć i zaangażujmy to do czegoś, co uważają za mało atrakcyjne. Może nasze lekcje zyskają nową jakość i staną się bardziej ... mobilne.

Nie ma jednej prostej receptury. Ilu nauczycieli, tyle pomysłów. Od sprawdzenia wymowy czy znaczeń słów, wyszukania synonimów/antonimów do bardziej skomplikowanych ćwiczeń leksykalnych, poprzez całą plejadę ćwiczeń gramatycznych. Teksty, piosenki, teledyski, zdjęcia, filmy nagrywane przez rodzimych użytkowników języka, instrukcje, quizy ... To wszystko jest w „necie” na wyciągnięcie ręki.

ThingLink.com poznałam na zajęciach dla nauczycieli w ramach Programu Erasmus+. Jest to narzędzie do tworzenia interaktywnych prezentacji. Pozwala wzbogacić statyczny obraz i dodać do niego multimedialne linki do plików muzycznych, filmików, dodatkowych tekstów, artykułów lub zdjęć. Do tworzenia prezentacji możemy wykorzystać zdjęcia ze swoich zbiorów lub zdjęcia dostępne w Internecie. Możemy dołączyć do nich własny tekst lub link do zewnętrznych źródeł. Tematyka nieograniczona. Obsługa intuicyjna. Ponieważ **ThingLink** to narzędzie oparte na chmurze, uczniowie i nauczyciele mają do niego dostęp z różnych urządzeń – telefonów, tabletek i komputerów. Dużą zaletą zastosowania narzędzia na zajęciach jest fakt, że to uczniowie dokonują selekcji treści, a więc aktywnie uczestniczą w tworzeniu lekcji i ponoszą odpowiedzialność za jej tok. Tworząc prezentacje uczniowie rozwijają zdolności komunikacyjne (praca w grupach/parach), badawcze (zglobiają temat, wybierają przydatne i atrakcyjne informacje) oraz doskonałą umiejętność prezentacji. Jeśli jeszcze się wahacie dodam, że dostęp do **ThingLink** jest bezpłatny i występuje on w różnych wersjach językowych.

Nie bójmy się Internetu, nie bójmy się telefonów na lekcjach. Skoro są integralną częścią życia uczniów, może sprawimy, że nauka z wykorzystaniem nowych technologii stanie się im bliższa i bardziej naturalna. Jedno jest pewne, nasze lekcje na pewno zyskają wymiar mobilny.

SCENARIUSZ LEKCJI BIOLOGII

Temat: Biotechnologia molekularna w medycynie.

Scenariusz zajęć powstał w wyniku doświadczeń zebranych podczas kursu „Content & Language Integrated Learning” w Scarborough (Wielka Brytania). Autorka scenariusza jest nauczycielką biologii, uczestnikiem projektu „Żerom w Europie, Europa w Żeromie”, realizowanego przez I LO im. S. Żeromskiego w Kielcach.

Autor scenariusza: Iwona Duda.

Klasa: III

Czas trwania: jedna jednostka lekcyjna.

Zakres treści: mapa genetyczna człowieka, profilaktyka chorób – nowoczesne szczepionki, diagnostyka molekularna, techniki stosowane w diagnostyce molekularnej, leczenie chorób.

Cel główny:

- poznanie możliwości wykorzystania osiągnięć biotechnologii w medycynie.

Cele szczegółowe - **Wiadomości:**

A - Uczeń:

- wyjaśnia pojęcia: *diagnostyka molekularna, biofarmaceutyki, terapia genowa, przeciwciała monoklonalne*,
- wymienia korzyści i zagrożenia wynikające z poznania genomu człowieka,
- wymienia przykłady technik inżynierii genetycznej wykorzystywanych w diagnozowaniu chorób genetycznych,
- wymienia argumenty przemawiające za stosowaniem szczepionek wytwarzanych metodami inżynierii genetycznej,
- wymienia przykłady leków otrzymanych metodami inżynierii genetycznej,
- wymienia korzyści i zagrożenia związane z terapią genową,
- podaje przykłady wykorzystania przeciwciał monoklonalnych w medycynie.

B - Uczeń:

- wyjaśnia, czym zajmuje się diagnostyka molekularna,
- omawia wykorzystanie diagnostyki molekularnej w wykrywaniu chorób,
- charakteryzuje techniki inżynierii genetycznej wykorzystywane w diagnostyce molekularnej,
- wyjaśnia na czym polega terapia genowa.

Cele szczegółowe - **Umiejętności:**

C - Uczeń:

- opisuje sposób, w jaki sekwencjonuje się DNA,
- opisuje sposób, w jaki otrzymuje się nowoczesne szczepionki,
- porównuje szczepionki rekombinowane ze szczepionkami DNA.

D - Uczeń:

- analizuje tekst źródłowy w języku angielskim dotyczący wykorzystania osiągnięć biologii molekularnej w medycynie.

Metody pracy:

- praca z tekstem źródłowym,
- dyskusja,
- analiza filmów,
- pogadanka.

Formy pracy:

- praca indywidualna w oparciu o materiał źródłowy,
- praca w grupie.

Środki dydaktyczne:

- teksty źródłowe (załącznik nr1),
- podręcznik,
- filmy edukacyjne:

<https://www.youtube.com/watch?v=xOQFJJOBGM0&spfreload=5>

<https://www.youtube.com/watch?v=5AXApBbj1ps>

<https://www.youtube.com/watch?v=ONGdehkB8jU>

Przebieg lekcji

1. Część wstępna:

- nauczyciel nawiązuje do informacji z poprzednich zajęć, zadaje uczniom pytania dotyczące biotechnologii:
Czym się różni biotechnologia klasyczna od biotechnologii molekularnej?
Jakie znacze techniki wykorzystywane w biotechnologii molekularnej?
Czym są produkty GMO?
- uczniowie odpowiadają na pytania, a nauczyciel uzupełnia wypowiedzi uczniów,
- nauczyciel podkreśla, że szczególne znaczenie ma wykorzystanie biotechnologii molekularnej we współczesnej medycynie, m.in. w profilaktyce, diagnostyce i leczeniu chorób,
- nauczyciel podaje temat i cel lekcji.

2. Część zasadnicza:

- nauczyciel dzieli uczniów na 4 zespoły i prosi o wybór liderów. Zadaniem zespołów będzie analiza otrzymanego tekstu źródłowego w języku angielskim i porównanie z informacjami w podręczniku. Podczas pracy uczniowie analizują ryciny i tabele w podręczniku oraz wykonują notatki,
- nauczyciel rozdaje teksty źródłowe i czyste kartki do translacji kluczowych elementów tekstu. Prosi o podział tekstu na cztery części, tak aby każdy z uczniów otrzymał fragment tekstu do analizy. Wyjaśnia, że liderzy grupy zaprezentują wyniki pracy odpowiadając na pytania z tekstu. Wyznacza czas pracy (ok. 20 minut),
- liderzy prezentują wyniki pracy grupy po upływie wyznaczonego czasu. Po każdej prezentacji nauczyciel podsumowuje zagadnienie projekcją filmu w języku angielskim.

3. Podsumowanie:

- omówienie wyników pracy w grupach na forum klasy.
- praca domowa – uczniowie wypełniają karty pracy: „Biotechnologia molekularna w medycynie” opracowane przez wydawnictwo Nowa Era.

Załącznik 1 Tekst: **GENE THERAPY**

We must remember that **chromosomes are like cookbooks that contain our recipes. We receive these recipes in equal numbers from our progenitors at the time of fertilisation.**

These recipes **contain all our genetic information.** That is they express our traits. They specify the colour of our eyes, the colour of our skin, the colour of our hair, the shape of our

nose or our teeth, ears, nails, the shape of our fingers, our toes, and **each and every element that make us up.**

Sometimes the information we inherit is wrong and sometimes this can lead to an array of **different pathological conditions that manifest as malformations or diseases.**

Sometimes, however, the information inherited is correct but for some reason throughout the course of our lives, it goes wrong **ending in disease such as cancer.**

Having clarified this point, we should now ask ourselves the question:

What is gene therapy?

Gene therapy is a laboratory procedure the aim of which is to repair wrong or incorrect recipes.

And, how is this done?

- By correcting the error directly.
- By replacing the bad recipes for good recipes.
- By blocking the expression of the bad recipes.

And, how can we repair the sick cells?

Very easily, by using any of these strategies.

- **Ex vivo strategy:** Damaged cells are extracted from a patient and repaired in a laboratory setting; then, once repaired, the cells are reimplanted into the body of the affected individual.
- **In situ strategy:** The repairing gene or recipe is introduced directly in the actual defective organ of the affected individual.
- **In vivo strategy:** The repairing gene is administered to the patient so that it reaches the exact point to be treated.

Why is gene therapy so important?

Because it can help cure disease, regardless of whether or not these are hereditary.

How far has gene therapy been developed?

It is at an investigational stage.

What are the problems faced by this technology?

Transport method

How can the genetic information contained in the recipes be transported until its final destination without being destroyed or damaged in the journey? We have to remember that nature is very wise and tends to destroy any thing that is unknown to it in order to protect us, so the trick is to bypass several cell recognition systems during the journey.

- **To incorporate the recipes in the right place**

This means that once the recipe has reached its destination, that is the organ or part of the body that concerns us (lung, heart, brain, etc.) it must enter the organ and occupy the place where it should be.

In this regard, breakthroughs have been and are still being achieved in this field worldwide (genetic engineering and medicine). In 2012, some researchers, while observing how bacteria manage to cut up viruses that try to invade them into small tiny pieces/fragments, discovered an strategy known as **CRISPR** (Cluster regularly interspaced short palindromic repeats). **CRISPR-Cas 9** is a genetic engineering tool of enormous potential that uses enzymes as “molecular scissors” to “cut and splice” DNA at specific points.

- **Submission**

Once the information or recipe has reached its destination within the cell, the information must undergo the established internal cell control for it to function properly. In other words, the recipes should only become expressed when due and only under certain stimuli. Any recipe acting on its own could alter the order and cause even further problems.

When will this technology be ready for use?

When we know how our recipes function and interact amongst themselves under normal conditions and how they act under altered conditions.

When we know how to transport and insert them in the right place and how to maintain their stability and functions.

Has this technique been tried on humans?

Yes, the first experiments started back in 1989 and since then it has been tried in several different disorders.

Why is this therapy allowed to be applied only in somatic cells and not in germinal cells?

The answer is simple. Let's start by differentiating between somatic and germinal cells. Then, we will examine the exception.

Somatic cells are **those cell groups that form part of our body, with the exception of the cells involved in reproduction:** the ovum and the spermatozoon.

Germinal cells are **cells that only take part in the reproductive process**, namely the ovum in females and the spermatozoon in males.

Gene therapy is only allowed to be applied in somatic cells. In doing this, the modification is born with and dies with the individual, preventing from being passed on to future generations.

Źródło: <https://lagenetica.info/en/>

Załącznik 2 Tekst : **What Is Targeted Cancer Therapy?**

Researchers have learned about some of the differences in cancer cells (or other cells near them) that help them grow and thrive. This has led to the development of drugs that “target” these differences. Treatment with these drugs is called *targeted therapy*.

Targeted therapy drugs, like other drugs used to treat cancer, technically are considered chemotherapy. But targeted therapy drugs don't work the same way as standard chemotherapy (chemo) drugs. For example, many targeted drugs go after the cancer cells' inner workings – the programming that makes them different from normal, healthy cells, while leaving most healthy cells alone. These drugs tend to have side effects different from standard chemo drugs.

Targeted therapy is a special type of chemotherapy that takes advantage of differences between normal cells and cancer cells. It's sometimes used alone, but most often other cancer treatments are used with targeted therapy

Targeted drugs can be used as the main treatment for some cancers, but in most cases they're used with other treatments such as chemo, surgery, and/or radiation therapy.

How does targeted cancer therapy work?

Most standard chemo drugs work by killing cells in the body that grow and divide quickly. Cancer cells divide quickly, which is why these drugs often work against them. But chemo

drugs can also affect other cells in the body that divide quickly, which can sometimes lead to serious side effects.

Targeted therapy drugs don't work like chemo drugs. These drugs target certain parts of cancer cells that make them different from other cells. (Or they may target other cells that help cancer cells grow.)

Cancer cells typically have many changes in their genes (DNA) that make them different from normal cells. For instance, these gene changes might allow the cell to stop working the way it should and/or grow and divide very quickly. These types of changes are what make it a cancer cell.

But there are many different types of cancer, and not all cancer cells are the same. For example, colon cancer and breast cancer cells often have different gene changes that help them grow and/or spread. Even among people with colon cancer, the cancer cells can have different gene changes.

Targeted drugs zero in on some of the changes that make cancer cells different. They target specific areas of the cancer cell that allow the cell to grow faster and abnormally. There are many different targets on cancer cells and many drugs that have been developed to attack them.

Targeted drugs can work to:

- **Block or turn off chemical signals** that tell the cancer cell to grow and divide
- **Change proteins** within the cancer cells so the cells die
- **Stop making new blood vessels** to feed the cancer cells
- **Trigger your immune system** to kill the cancer cells
- **Carry toxins to the cancer cells** to kill them, but not normal cells

Some targeted drugs are more "targeted" than others. Some might target only a single change in cancer cells, while others can affect several different changes. Others boost the way your body fights the cancer cells. This can affect where these drugs work and what side effects they cause

Źródło: <https://www.cancer.org/treatment/treatments-and-side-effects/treatment-types/targeted-therapy/what-is.html>

SCENARIUSZ LEKCJI JĘZYKA ANGIELSKIEGO (numer 4)

Temat: Have you ever been to Oz?

Scenariusz zajęć powstał w wyniku doświadczeń zebranych podczas kursu „Innovative Methods of Teaching” w Maladze, w Hiszpanii. Autorki scenariusza są nauczycielkami języka angielskiego, uczestniczkami projektu Erasmus + „Uczyć się, aby działać – współpraca międzynarodowa nauczycieli gwarantem sukcesu uczniów Kopernika”, realizowanego przez Zespół Szkół Ekonomicznych im. Mikołaja Kopernika w Kielcach.

Autorki scenariusza: Izabela Fijałkowska i Monika Łuszczek.

Klasa: III

Czas trwania: jedna jednostka lekcyjna.

Cele główne:

- rozwijanie umiejętności rozumienia instrukcji ustnych i pisemnych w języku angielskim,
- udzielanie odpowiedzi z użyciem słownictwa związanego z ekologią,
- poszerzenie wiedzy uczniów na temat Australii,
- rozwijanie umiejętności formułowania własnych opinii.

Cele szczegółowe – uczeń:

- dokonuje krótkiej prezentacji na temat Australii pod względem historycznym, geograficznym i kulturowym,
- podaje przykłady klęsk żywiołowych nawiedzających Australię i wskazać sposoby zredukowania prawdopodobieństwa ich występowania,
- posługuje się słowami występującymi w australijskiej odmianie języka angielskiego,
- wyraża opinię na temat zaskakujących informacji dotyczących Australii i uzasadnić ją,
- efektywnie współpracuje w parze i w grupie.

Metoda pracy:

- Elementy CLIL - Zintegrowane nauczanie przedmiotowo językowe - Content and Language Integrated Learning.

Techniki pracy:

- zagadki,
- quiz,
- dopasowywanie ilustracji do tekstów,
- wyszukiwanie odpowiedzi na pytania do artykułów,
- utrwalanie wymowy wyrazów poprzez głośne powtarzanie za nauczycielem.

Formy pracy:

- praca w grupach,
- praca w parach,
- praca indywidualna,
- praca z całą klasą.

Środki dydaktyczne:

- materiały własne: zdjęcia ilustrujące kwestie ekologiczne, zmodyfikowane pod względem doboru słownictwa pytania do tekstów rozwijających umiejętność rozumienia tekstu pisanego,

- materiały zaczerpnięte z następujących publikacji: Spencer David *Gateway plus 2*. wydawnictwo Macmillan oraz Edwards Lynda, Rosińska Marta *Matura 2015 – repetytorium poziom podstawowy i rozszerzony* - wydawnictwo Macmillan,
- wizualizer.

Przebieg lekcji

1. Część wstępna:

- prezentacja ilustracji będących wskazówkami na temat kraju anglojęzycznego, którego dotyczy lekcja,
- zapoznanie uczniów ze znaczeniem słowa „Oz”.

2. Wprowadzenie:

- quiz o Australii,
- rozwiązywanie quizu wzbogacającego wiedzę uczniów na temat Australii – praca w grupach.

3. Część zasadnicza:

Rozumienie tekstu pisanego:

- dopasowywanie zdjęć do artykułów poświęconych kwestiom ekologicznym (praca w grupach),
- wyszukiwanie w tekstach szczegółowych informacji w celu udzielenia odpowiedzi na zawarte w ćwiczeniu pytania - praca w parach.

Mówienie:

- wybór najbardziej zaskakującego faktu na temat Australii na podstawie przeczytanych artykułów,
- formułowanie opinii (praca w parach).

Ćwiczenia leksykalne:

- dobieranie słów w australijskiej wersji języka angielskiego (Australian English) do ich odpowiedników w brytyjskiej wersji języka angielskiego (British English),
- tworzenie zdań z nowopoznanym słownictwem.

4. Podsumowanie: zredagowanie krótkiej historyjki z wykorzystaniem słownictwa w australijskiej wersji języka angielskiego (Australian English).

SCENARIUSZ LEKCJI JĘZYKA ANGIELSKIEGO (numer 5)

Temat: Eco Houses

Scenariusz zajęć powstał w wyniku doświadczeń po odbytym kursie metodycznym w English Training Institute na Malcie dotyczącym zintegrowanego kształcenia przedmiotowo-językowego CLIL w ramach projektu Erasmus+ Akcja KA1 „Bądźmy TIK! Twórczy – Innowacyjni – Kompetentni” realizowanego w Szkole Podstawowej im. Marii Skłodowskiej – Curie w Mącholicach Kapitulnych.

Lekcja otwarta: SP w Mącholicach Kapitulnych.

Autorka scenariusza, prowadząca zajęcia – Honorata Zych (nauczycielka języka angielskiego).

Klasa VII (poziom A2).

Czas trwania: 2 jednostki lekcyjne.

Cele główne:

- zapoznanie uczniów z ideą ekologicznych budynków,
- rozbudzenie wrażliwości ekologicznej,
- poszerzenie słownictwa z zakresu środowiska, ekologii i nazw materiałów,
- ćwiczenie umiejętności twórczego myślenia,
- rozwijanie umiejętności rozumienia tekstu czytanego i słuchanego oraz mówienia,
- kształtowanie umiejętności korzystania ze słowników tradycyjnych (papierowych) oraz elektronicznych,
- rozwijanie umiejętności wyszukiwania informacji w Internecie.

Cele szczegółowe - uczeń:

- wykazuje się wiedzą na temat ochrony środowiska – wykorzystania materiałów wtórnych,
- nazwa najpopularniejsze materiały wykorzystywane w budownictwie w języku angielskim,
- wykorzystuje strukturę gramatyczną Present Simple Passive w praktyce,
- stworzy prosty projekt budynku ekologicznego,
- prezentuje własny projekt w języku angielskim - wyjaśnić ekologiczne zastosowanie własnych rozwiązań,
- pracuje twórczo/innovacyjnie,
- korzysta ze słowników,
- wyszukuje potrzebne informacje w Internecie,
- pracuje w grupie.

Metody pracy:

- pogadanka,
- burza mózgów,
- sesja plakatowa,

- pokaz,
- praca z komputerem.

Formy pracy:

- praca indywidualna,
- praca w parach,
- praca w grupach.

Środki dydaktyczne:

- tablica interaktywna,
- e-book - podręcznik ACCESS 3, wyd. EGIS,
- laptopy lub smartphony,
- słowniki papierowe,
- słowniki online: www.diki.pl, www.pl.pons.com, www.linguee.pl,
- kartki z bloku lub brystolu, kredki, flamastry, markery,
- materiały naturalne: kawałki słomy, cegły, glina, piasek itp.

Przebieg lekcji (część I)

Część wstępna:

- wyjaśnienie pojęć: ecology/ecologically friendly/environment,
- uczniowie używają słowników papierowych lub słowników online,
- burza mózgów (praca w parach) – uczniowie mają napisać, a potem przeczytać jak najwięcej wyrazów/wyrażeń z przedrostkiem *eco*.

Część zasadnicza:

- prezentacja tekstu o ekologicznym budynku (tzw. earthship) na tablicy interaktywnej, każda para uczniów otrzymuje kartkę z jednym pytaniem dotyczącym tekstu z e-booka,
- wyjaśnienie słownictwa – prezentacja naturalnych materiałów, m.in.: słoma, cegła, piasek, stal, drewno, kamień,
- prezentacja – krótki film na kanale You Tube o ekologicznych budynkach; przed projekcją filmu nauczyciel pisze na tablicy pytanie w języku angielskim: Jakich materiałów użyto do budowy tego domu?,
- odpowiedzi uczniów, dyskusja.

Podsumowanie lekcji:

- nauczyciel prosi uczniów o obejrzenie w domu podobnych filmów na kanale You Tube (nauczyciel podaje kluczowe słowa w wyszukiwaniu filmów).

Przebieg lekcji (część II)

Część wstępna:

- przypomnienie słownictwa (uczniowie przyporządkowują karteczki z wyrazami do materiałów naturalnych wyeksponowanych na biurku).

SCENARIUSZ LEKCJI JĘZYKA POLSKIEGO (numer 3)

Temat: Skąd się biorą nowe słowa?

Scenariusz zajęć powstał w wyniku doświadczeń zebranych podczas kursu „Fluency and English Language Development for Teachers” na Malcie. Autorka scenariusza jest nauczycielką języka polskiego, uczestniczką projektu „Uczę się, uczę innych, uczę się od innych – współpraca międzynarodowa nauczycieli gwarancją sukcesu uczniów Kopernika”. Projekt Ponadnarodowa mobilność kadry edukacji szkolnej. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego. realizowanego przez Zespół Szkół Ekonomicznych im. Mikołaja Kopernika w Kielcach.

Autorka scenariusza: Iwona Stanek.

Klasa: III

Czas trwania: jedna jednostka lekcyjna.

Cele ogólne – uczeń:

- doskonali umiejętność samodzielnego sporządzania notatek,
- doskonali umiejętność uczenia się z wykorzystaniem różnych kanałów sensorycznych,
- doskonali umiejętność wykorzystywania różnych źródeł wiedzy,
- doskonali umiejętność wykorzystywania wiedzy teoretycznej w praktyce,
- doskonali umiejętność używania języka obcego i rodzimego.

Cele szczegółowe – uczeń:

- określa czynniki wpływające na bogacenie zasobu słownictwa zarówno w języku polskim, jak i angielskim,
- określa przyczyny i sposoby bogacenia słownictwa w języku polskim i angielskim,
- odróżnia pojęcia: ekonomia językowa, ekspresywizm, uniwerbizm, neosemantyzm,
- dokonuje analizy słowotwórczej nowo powstałych słów.

Metody:

- wykład,
- metoda aktywizująca – wykorzystanie aplikacji Kahoot!,
- elementy CLIL - Zintegrowane nauczanie przedmiotowo językowe — Content and Language Integrated Learning.

Środki dydaktyczne:

- karty pracy,
- aplikacja Kahoot!,
- prezentacja Power Point,
- film edukacyjny.

Przebieg lekcji:

Wprowadzenie:

Krótką informacją na temat corocznego konkursu PWN na młodzieżowe słowo roku. Swobodne wypowiedzi uczniów na temat mechanizmów pojawiania się nowych słów.

Część zasadnicza:

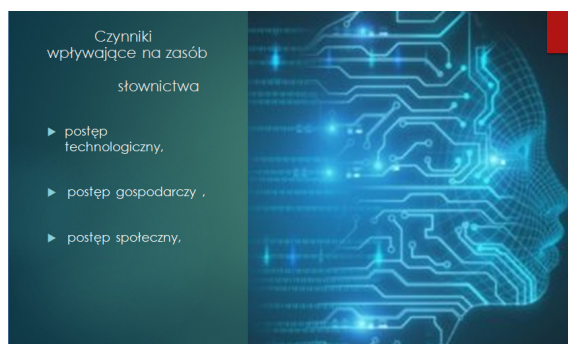
1. Nauczyciel omawia prezentację Power Point, w której wymienia czynniki wpływające na zasób słownictwa w języku polskim: postęp technologiczny, gospodarczy i społeczny.
2. Nauczyciel przedstawia przyczyny pojawiania się nowych słów, wzrastające zapotrzebowanie na nowe środki ekspresji do wyrażania ocen i emocji, ekonomia językowa, pojawiające się nowe przedmioty.
3. Nauczyciel wyjaśnia mechanizmy powstawania nowych słów, jak złożenia, uniwerbizmy, skrócenia, akronimy, neosemantyzmy, zapożyczenia.
4. Nauczyciel prezentuje film „Where do new words come from?” – Marcel Danesi <https://www.youtube.com/watch?v=Ytr28t5VzAs&vl=ro>
5. Uczniowie, oglądając film, układają wyrażenia (karta pracy załącznik 2) w języku angielskim, które mają odpowiedzieć na pytania: dlaczego pojawiają się nowe słowa oraz jakie są sposoby tworzenia się nowych słów w języku angielskim.
6. Uczniowie prezentują wyniki pracy i porównują swoje spostrzeżenia z wnioskami wynikającymi z wykładu nauczyciela.

Podsumowanie:

Uczniowie z użyciem aplikacji Kahoot! rozwiązują krótki test utrwalający informacje z lekcji. <https://create.kahoot.it/details/skad-sie-biora-nowe-sowa/02b424f6-d7e1-4192-9b8b-b29620b7c28f>

Załączniki:

Prezentacja Power Point (załącznik 1)

Przyczyny bogacenia słownictwa

- ▶ Nowe przedmioty – nowe słowa np. dron, laptop, tablet.
- ▶ zapotrzebowanie na nowe środki ekspresji do wyrażania ocen i emocji np. luzik, hejka, badziewie.
- ▶ ekonomia językowa np. śmieciówka, pozdro, siłka.

Mechanizmy powstawania nowych słów

- ▶ Złożenia z wykorzystaniem cząstek **euro-**, **cyber-**, **mega-**, **eko-** np. megawprzedaż, cyberprzemoc, eurowaluta, ekofundusz.
- ▶ uniwerbizmy, czyli wyrazy powstałe ze ściągnięcia w jedno dwóch lub więcej słów np. zimówka, śmieciówka.
- ▶ skrócenia np. pozdro, nara.
- ▶ akronimy czyli skrótowce np. BTW (by the way), F2F (face to face), ATSD (a tak swoją drogą), ZTCW (z tego co wiem)

Mechanizmy powstawania nowych słów

- ▶ Wyrazy utworzone słotwórczo z wykorzystaniem przyrostków słotwórczych np. graficjarz, pierogarnia, modowy.
- ▶ Wyrazy utworzone słotwórczo z wykorzystaniem przedrostków np. superniania, hiperpromocja, ekstraoferta.
- ▶ neosemantyzmy, np. siano (pieniądze), suchar (stary dowcip), kaloryfer (umięśniony brzuch).
- ▶ zapożyczenia z języków obcych np. mainstream, cappuccino, tiramisu.

Karta pracy (załącznik 2)

new ideas	inventions
science progresses	combining existing words
to absorb a word from another language	clipping, blending parts of words
	obsolete words gain new life by adopting new meaning
clone	spork
altar	machismo
crops	geek
starfish	villan
brunch	

Scenariusz wydarzenia kulturowo-językowego Gra Miejska Europejski Dzień Języków – opis ćwiczenia pt . Stacja *Languages in the chemistry lab/* *Języki obce w laboratorium chemicznym.*

Scenariusz zajęć powstał w wyniku doświadczeń zdobytych przez uczestników stażu zagranicznego uczniów i nauczycieli Zespołu Szkół nr 3 (Technikum nr 8 i VII LO im. J. Piłsudskiego) w Kielcach *Zagraniczny staż kluczem do sukcesu* finansowanego ze środków Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) na zasadach Programu Erasmus+ sektor Kształcenie i szkolenia zawodowe.

Cele ogólne – uczeń:

- doskonalą umiejętność wykorzystywania wiedzy teoretycznej w praktyce,
- doskonalą umiejętność używania języka obcego i rodzimego,
- doskonalą umiejętność uczenia się przez uczenie innych – peer-to-peer learning,
- doskonalą umiejętność uczenia się z wykorzystaniem różnych kanałów sensorycznych,
- doskonalą umiejętność wykorzystywania różnych źródeł wiedzy.

Cele szczegółowe – uczeń, uczestnik stażu, asystent Gry potrafi:

- określić skuteczne sposoby przekazania wiedzy innym uczestnikom procesu nauczania (transfer wiedzy),
- dokonać selekcji słownictwa i nazywanych obiektów,
- określić podobieństwa i różnice w wybranych słowach w języku ojczystym, angielskim i hiszpańskim.

Cele szczegółowe –uczeń, uczestnik Gry potrafi:

- odróżnić nazwy różnych przedmiotów w języku ojczystym i obcym,
- dokonać analizy porównawczej i dopasować przedmioty do ich nazw w językach ojczystym i obcym.

Metody:

- metoda aktywizująca – wykorzystanie autentycznych materiałów i przedmiotów,
- metoda aktywizująca: uczenie się przez działanie,
- elementy CLIL - Zintegrowane nauczanie przedmiotowo językowe — Content and Language Integrated Learning,

- metoda uczenia się przez uczenie innych – peer-to-peer learning,
- metoda aktywizująca - stacje uczenia się.

Środki dydaktyczne:

- karty pracy,
- autentyczne materiały i przedmioty,
- materiał wizualny: kartki ze zdjęciami oraz z nazwami przedmiotów i sprzętu laboratoryjnego.

Data realizacji wydarzenia: 27 września 2019 r. w ramach Europejskiego Dnia Języków *UE* na 15.

Miejsce realizacji wydarzenia: Zespół Szkół nr 3 w Kielcach.

Grupa uczestników: uczniowie klas VII i VIII szkół podstawowych z Kielc.

Czas trwania zadań: 2 godziny dydaktyczne.

Opis zadania: Uczniowie i nauczyciele wraz z koordynatorem projektu dyr. Elżbietą Kular przygotowali jedną z piętnastu stacji w Grze Miejskiej Europejski Dzień Języków stacja pt.: *Languages in the chemistry lab / Języki obce w laboratorium chemicznym*. Uczestnicy Gry w pięcioosobowych zespołach przemieszczali się między poszczególnymi stanowiskami zadaniowymi. Używając języków obcych uczniowie w sposób kreatywny musieli wykonać przygotowane ćwiczenia, zagadki związane z językiem angielskim i hiszpańskim oraz przedmiotami typowymi dla pracy w laboratorium. Asystentami Gry byli uczniowie ZS nr 3 w Kielcach a jednocześnie uczestnicy stażu *Zagraniczny staż kluczem do sukcesu*.

Stworzone zostały cztery stanowiska – osobne stoliki, na których umieszczono ekspozycje składające się z kilku przedmiotów szkła laboratoryjnego, przyrządów i sprzętu np. cylinder miarowy, lejek, bagietka, pipeta, biureta, szkiełko zegarkowe, wkrapłacz, kolba miarowa, kolba stożkowa, mikroskop, rękawiczki, probówka, zlewka, termometr, fartuch.

Do dyspozycji uczestników zadania przygotowano również kartki *flash cards* zawierające zdjęcia sprzętu laboratoryjnego oraz nazw przedmiotów w języku angielskim i hiszpańskim. Zadanie polegało na rozpoznaniu przedmiotów, dopasowaniu do nich nazw w języku angielskim i hiszpańskim. W razie trudności asystenci Gry udzielali pomocy, podpowiedzi także na podstawie listy wyrazów. Niektóre z zastosowań sprzętu przedstawiały biuletyny informacyjne przygotowane przez zespół projektowy.

Opis VII Gry Miejskiej Europejski Dzień Języków EU na 15

Gra odbyła się w dniu 27.09.2019 r. z okazji Europejskiego Dnia Języków oraz w ramach obchodów rocznicy wstąpienia Polski do Unii Europejskiej. Wydarzenie zorganizował SODMiDN w Kielcach wraz z Zespołem Szkół nr 3 w Kielcach. W tym roku zadania konkursowe Gry odnosiły się do piętnastej rocznicy wstąpienia Polski do Unii Europejskiej i pomogły uczniom w pogłębieniu wiedzy na ten temat.

Przedsięwzięcie skierowane było do uczniów klas VII i VIII reprezentujących ponad dwadzieścia szkół podstawowych. Uczestnicy poruszali się po Kielcach szukając wyznaczonych punktów orientacyjnych, będących znaczącymi elementami historii i teraźniejszości miasta. Uczniowie otrzymali mapy z dokładną informacją o obiektach, które powinni znaleźć min. OMPiO, Muzeum Historii Kielc, Muzeum Zabawy i Zabawek, Muzeum Narodowe w Kielcach, BWA w Kielcach. Na stanowiskach zadaniowych uczestnicy spotkali rodzimych użytkowników wielu języków np. angielskiego, francuskiego, hiszpańskiego, niemieckiego, włoskiego.

Pierwsze punkty w Grze można było zdobyć rozwiązując zadanie przygotowane przez uczniów klasy 4 n/o Technikum nr 8 w ramach projektu *Zagraniczny staż kluczem do sukcesu* finansowanego ze środków Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) na zasadach Programu Erasmus+ sektor Kształcenie i szkolenia zawodowe (Jagody, Pauliny, Filipa i Krystiana pod wprawnym okiem koordynatora projektu pani dyrektor Kular).

Stanowisko cieszyło się dużą popularnością mimo pozornej trudności. Asystenci Gry oprócz opieki merytorycznej nad stanowiskiem dzielili się wiedzą i doświadczeniami zdobytymi w czasie stażu, chwalili korzyści w udziale w projekcie: nauka języka angielskiego, hiszpańskiego, poznanie realiów pracy w laboratorium ale także zwiedzanie Hiszpanii.

Stanowisko *Languages in the chemistry lab/ Języki obce w laboratorium chemicznym.*

Załącznik nr 1

W JĘZYKU ANGIELSKIM

RĘKAWICZKI	GLOVES
FARTUCH	LAB COAT
CYLINDER MIAROWY	GRADUATED CYLINDER
LEJEK	FUNNEL
BAGIETKA	STIRING ROD/GLASS ROD
PIPETA	PIPETTE/PIPET
BIURETA	BURET
SZKIEŁKO ZEGARKOWE	WATCH GLASS
WKRAPLACZ	DROPPER PIPETTE /PIPET
KOLBA MIAROWA	VOLUMETRIC FLASK
KOLBA STOŻKOWA	ERLENMEYER FLASK
MIKROSKOP	MICROSCOPE
PROBÓWKA	TEST TUBE
ZLEWKA	BEAKER
TERMOMETR	THERMOMETER

W JĘZYKU HISZPAŃSKIM

ZLEWKA	CUBILETE
RĘKAWICZKI	GUANTES
PIPETA	PIPETA
BIURETA	BURETA
FARTUCH	BATA DE LABORATORIO

Lista słów w języku angielskim

RĘKAWICZKI - GLOVES

FARTUCH - LAB COAT

CYLINDER MIAROWY - GRADUATED CYLINDER

LEJEK - FUNNEL

BAGIETKA - STIRING ROD

PIPETA – PIPETTE /PIPET

BIURETA - BURET

SZKIEŁKO ZEGARKOWE - WATCH GLASS

WKRAPLACZ - DROPPER PIPETTE /PIPET

KOLBA MIAROWA - VOLUMETRIC FLASK

KOLBA STOŻKOWA - ERLENMEYER FLASK

MIKROSKOP - MICROSCOPE

PROBÓWKA - TEST TUBE

ZLEWKA - BEAKER

TERMOMETR – THERMOMETER

Lista słów w języku hiszpańskim

ZLEWKA - CUBILETE

RĘKAWICZKI – GUANTES

PIPETA - PIPETA

BIURETA - BURETA

FARTUCH - BATA DE LABORATORIO

Załącznik nr 2

Broszura Zagraniczny staż kluczem do sukcesu

https://cloud6m.edupage.org/cloud/broszura_power.pdf?z%3AGpRrIEse9Mfec5r6QtB52KMzaoR0RHwZbvazbfKaktoGdlv1VqYK8zGrPdTOkLOn